

U PRAVU I O PRAVU: STANJE I PERSPEKTIVE U POLJU PRAVO U REPUBLICI HRVATSKOJ U SVJETLU VALIDACIJSKIH NORMATIVNIH UVJETA

*Doc. dr. sc. Barbara Herceg Pakšić**

UDK: 378:371.136(497.5)
303:001.8

<https://doi.org/10.30925/zpfsr.40.3.4>

Ur.: 9. srpnja 2019.

Pr.: 13. prosinca 2019.

Prethodno priopćenje

Sažetak

Važnom promjenom evaluacijskih uvjeta koju je donio Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja iz 2017., znanstvenici u polju pravo počeli su publiciranje svojih radova promatrati na drukčiji način - kroz bodovanje, novu kategorizaciju i indeksiranost u časopisa za objavu u bazama poput Scopus ili WoSCC-a. Istodobno, to je zahtijevalo i prilagodbu znanstvenih časopisa istim proklamiranim uvjetima. Time su obilježja hrvatskoga pravnoznanstvenog realiteta kad je riječ o publicistici postala uvjetovana nastojanjima da se podvrgnu standardizaciji i metrici, no istodobno, bez uvažavanja osobitosti koje su inherentne pravu kao disciplini, od čega je temeljna ona o primarnoj nacionalnoj orijentiranosti. Rad donosi normativnu analizu prethodnih i pozitivnih uvjeta vezanih za vrednovanje publiciranih radova u polju pravo kao i rezultate istraživanja dobivenih ispitivanjem pravnih znanstvenika na četiri pravna fakulteta u Republici Hrvatskoj. Spoznaje dobivene istraživanjem donose obilježja prethodnoga modaliteta publiciranja pravnih znanstvenika u Hrvatskoj u svjetlu novih uvjeta te ukazuju kako će navedene promjene utjecati na buduće publiciranje u polju pravo.

Ključne riječi: pravo; pravna znanost; objava znanstvenih radova; kategorizacija radova; izbor znanstvenika u viša zvanja.

1. NEKA OBILJEŽJA I RECENTNE PROMJENE HRVATSKOGA ZNANSTVENOG REALITETA KAO POTICAJ OBLIKOVANJU ISTRAŽIVAČKIH HIPOTEZA - KRITERIJI NAPREDOVANJA I ZNANSTVENA KOMUNIKACIJA U PRAVU

Za znanstveni je poziv iznimno važna komunikacija s drugim znanstvenicima i ciljanom publikom, a standardni se oblik toga razgovora odvija putem znanstvenih

* Dr. sc. Barbara Herceg Pakšić, docentica, Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku; bherceg@pravos.hr.

časopisa. Promjene u ovom polju dio su društvenih mijena, a u očima znanstvenika, profilacija se danas nedvojbeno vrši i zbog državne politike napredovanja u viša zvanja. Klasifikacija i skaliranje znanstvenih radova, kroz kategorizaciju te indeksiranost časopisa, poglavito u dvije najvažnije komercijalne citatne baze WoSCC i Scopus¹ realnost su i u polju prava. Godine 2013. provedene su mini reforme u pogledu financiranja, organizacije, provedbe i vrednovanja znanstvenoga rada.² Zahtjev za primitkom u određene baze podataka postao je *elan vital* znanstvenog časopisa, jer ne samo da je objava u indeksiranim časopisima propisana u uvjetima za napredovanje znanstvenika, nego takav status utječe i na druga pitanja povezana sa znanstvenim časopisom poput, (su)financiranja od nadležnih institucija. To nije pitanje samo hrvatskoga znanstvenog realiteta nego je vidljiv i u zemljama u okruženju. U tom smislu, postaje i *spiritus movens* ovoga rada - istražuje se stanje i perspektive znanstvenoga publiciranja u polju pravo u Republici Hrvatskoj u svjetlu normativnih odredbi vezanih za napredovanje znanstvenika u polju pravo. Te su odredbe relativno recentno, ali bitno izmijenjene te otvaraju posljedična pitanja objave znanstvenih radova iz više aspekata. Podrijetlo se moderne znanosti najčešće obilježava proizvodom znanstvene revolucije.³ Do-današnja evolucija najčešće ističe težnju, ka tzv. „izvrсноj znanosti“, čiji je *numerus clausus* obilježja teško dohvatljiv. No, možemo se složiti oko nekoliko obilježja: relevantnost, vidljiv doprinos, slobodan, otvoren i kritičan diskurs te promišljanje uz poticaj daljnjim istraživanjima. Era kvantifikacije, posebno od šezdesetih godina 20. stoljeća i razvoja scientometrije kao discipline⁴ doveli su do njezine primjene kao evaluacijskog instrumenta znanstvenih rezultata i u znanstvenoj politici,⁵ a time i do uporabe scientometrijskih indeksa onih koji upravljaju sveučilištima. Takva evaluativna bibliometrija može pokazivati i znanstveni utjecaj zemalja na makro razinama.⁶ Zauder primjećuje njezinu čestu uporabu u svrhu

- 1 Prema autorima Macan i Petrak, bibliometrijski pokazatelji o znanstvenim časopisima danas se najčešće oblikuju sukladno s podacima iz ove dvije citatne baze podataka, koje pokušavaju biti, tzv. sveobuhvatne, odnosno nemaju usmjerenje prema određenom znanstvenom području ili zemlji. Podacima iz WoSCC-a, odnosno *Web of Science Core Collection*, računa se faktor odjeka kao najpoznatiji bibliometrijski pokazatelj o časopisu u bazi podataka *Journal Citation Reports*. Podacima iz *Scopusa*, računaju se bibliometrijski pokazatelji *SCImago Journal Rank* i *Source Normalized Impact per Paper*. Macan, B. i Petrak, J., Bibliometrijski pokazatelji za procjenu kvalitete znanstvenih časopisa u Hebrang Grgić, I., Hrvatski znanstveni časopisi: iskustva, gledišta, mogućnosti, Zagreb, Školska knjiga, 2015., str. 39-40.
- 2 Švarc, J. i dr., Kamo ide hrvatski znanstvenoistraživački sustav: prema racionalnoj reformi ili prema entropiji i urušavanju? Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, radni materijal, Zagreb, 2018., str. 8.
- 3 Henry, J., *The Scientific Revolution and the Origins of Modern Science*, Palgrave Macmillan, 2008., str. 1.
- 4 Godin, B., *On the Origins of Bibliometrics, Scientometrics*, vol. 68, 1/2006., str. 109-133.
- 5 Glänzel, W., Schoepflin, U., *Little Scientometrics, Big Scientometrics... and Beyond*, *Scientometrics*, vol. 30, 2-3/1994., str. 375-384.
- 6 Narin, F., *Evaluative Bibliometrics: The Use of Publication and Citation Analysis in the Evaluation of Scientific Activity*, National Science Foundation, Computer Horizons, Washington, 1976., str. 2. Hrvatski autori navode kako je svrha vrednovanja znanstvenog rada obično povezana s usporedbom znanstvenika, ustanova, znanstvenih područja, zemalja i sl., pa je scientometrija metodološki najprihvatljiviji pristup, pri čemu treba imati na umu i

upravljanja znanstvenim sustavom uvjetovanu promjenama financiranja iz državnih izvora i organizacije ljudskoga kapitala, primjerice odabir projekata za financiranje, uspostava sustava zapošljavanja, napredovanja i nagrađivanja te praćenje „izvrsnosti“ na nacionalnoj i nadnacionalnoj razini.⁷ U tom je smjeru krenula i hrvatska znanstvena politika. Dosjetka evaluativnoga formalizma i kvantifikacije bodovnim sustavom zaživjela je, *inter alia*, i u polju pravo, gdje citati, indeksi i bibliometriji nisu bili uvriježeni, a o toj zanemarenoj tradiciji pisalo se još devedesetih.⁸ U novije vrijeme kritike iznosi Martinović.⁹ Sociokulturni nedostaci u upravljanju znanstvenim karijerama (napredovanjima) ispravljaju se metrikom, tj. brojčanim rezultatima u domeni znanstvene produkcije kao jedinim objektivnim kriterijem znanstvene meritornosti.¹⁰ Pravna znanost, kao specifična disciplina, primarno je nacionalne naravi te služi poboljšanjima i rješenjima nacionalnoga korpusa pravnih izazova. S tim u vezi, znanstveno publiciranje orijentirano je na matični jezik i nacionalne časopise koji su lakše dostupni pravnim praktičarima. Bibliometrijskom analizom časopisa zastupljenih u bazi *Scopus* u pravu pokazuje da je preko 70 % radova objavljeno u domaćim časopisima.¹¹ Ova situacija nije tipična samo za Hrvatsku nego je svojstvena i znanstvenicima u drugim zemljama.¹² Posljedično, uočava se važnost uvažavanja tih osobitosti, tim više ako se, kao sada, pripadajuća znanstvena produkcija želi mjeriti istim instrumentom kao u prirodnim ili tehničkim znanostima. Citatni indeksi,¹³ nastali iz plemenite težnje osiguranja pouzdanog izvora za pronalaženje znanstvene literature, u međuvremenu su dobili protivnike i među pripadnicima prirodnih znanosti kojima

njezine nedostatke. Više, Jokić, M. i Lasić-Lazić, J., Vrednovanje znanstvenog rada u području društvenih znanosti na temelju časopisa kao medija znanstvenog komuniciranja Ivana Hebrang Grgić (ur), Hrvatski znanstveni časopisi: iskustva, gledišta, mogućnosti, Zagreb, Školska knjiga, 2015., str. 197.

- 7 Zauder, K., Razvoj scientometrije praćen kroz časopis *Scientometrics* od početka izlaženja 1978. do 2010. godine, doktorski rad, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2014., str. 15-16.
- 8 Shapiro, F. R., *Origins of Bibliometrics, Citation Indexing and Citation Analysis: The Neglected Legal Literature*, *Journal of the American Society for Information Science*, 1992., vol. 43, 5/1992., str. 337-339.
- 9 Martinović, I., Kritika kvantitativnih metoda ocjene znanstvene djelatnosti (s posebnim osvrtom na kazneno pravo i prilike u Hrvatskoj) u: J. Čirić, L. Breneselović (ur.), *Zbornik za percepciju naučnog rada i poznavanje rekvizita njegove ocjene*, Beograd, Institut za uporedno pravo, 2017., str. 71-85.
- 10 Švarc, J. *et al.*, *op. cit.*, str. 94. Pojedini autori ističu kako je razlog šire prihvaćenosti kvantitativnog pristupa vrednovanju znanstvenog rada nego kvalitativnoga, u potencijalnoj objektivnosti brojčanih podataka koji, ako se metodološki provedu u jednakim okolnostima, daju jednake rezultate, no upućuju i na nedostatke ovoga pristupa. Više, Jokić, M. i Lasić-Lazić, J., *op. cit.*, str. 197-198.
- 11 Zgrabljic Rotar, D., Jokić, M. i Mateljan, S., *The Visibility of Papers Written by Authors from European Post-socialist countries as an Indicator of Integration in EU Legal System*, *Croatian Yearbook of European Law and Policy*, vol. 14, 1/2018., str. 136 i 152.
- 12 Mudge, S. L., Vauchez, A., *Building Europe on a Weak Field: Law, Economics and Scholarly Avatars in Transnational Politics*, *American Journal of Sociology*, vol. 118, 2/ 2012.
- 13 Za pojam citatnih indeksa vidjeti Garfield, E., *The Concept of Citation Indexing*, <https://clarivate.com/webofsciencegroup/essays/concept-citation-indexing/> 05. prosinca 2019., te bilj. 21 o pojedinim citatnim indeksima zbirke *WoSCC*.

su puno „bliži“ negoli „društvenjacima“ ili „humanistima“.¹⁴ Ne samo da je jasno kako postoje velike razlike između znanstvenih (i umjetničkih) područja kojih je u Republici Hrvatskoj devet (prirodne, tehničke, biotehničke, društvene, humanističke znanosti, biomedicina i zdravstvo te interdisciplinarna područja znanosti i umjetnosti, sukladno s Pravilnikom o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama), nego i u društvenim znanostima imamo sveukupno četrnaest polja¹⁵ među kojima i pravo, a samo u polju prava postoji šesnaest pravnih grana.¹⁶ Prikladno je istaknuti da je pravo vrlo specifično i u nacionalnim klasifikacijama diljem Europe jer negdje pripada društvenim znanostima, negdje humanističkim, a negdje ima *sui generis* poziciju.¹⁷

Godine 2017. hrvatski su kriteriji izbora znanstvenika u viša zvanja i u polju pravo, a time i vrednovanje časopisa u kojima se objavljuju radovi, doživjeli velike promjene. Ove su promjene *explicite* najavljene tri godine ranije, Strategijom obrazovanja znanosti i tehnologije iz 2014. i tvrdnjama da su „minimalni znanstveni kriteriji različito definirani za različita znanstvena područja i prilično su neujednačeni, a za neka područja i neodgovarajući“, da je „... težište pri evaluaciji nastavnika pomaknuto prema broju i kvaliteti objavljenih znanstvenih radova“ te je potrebno „redefinirati kriterije za područja društvenih i humanističkih znanosti“.¹⁸ U istom se aktu navodi kako je misija hrvatskoga znanstvenog sustava istraživanjima unaprjeđivati ukupni svjetski fond znanja te pridonositi boljitku hrvatskoga društva, a osobito gospodarstvu. Sukladno s čl. 1. st. 2. te čl. 2. st. 2., Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju,¹⁹ znanstvena djelatnost podrazumijeva znanstvena i razvojna istraživanja, a znanstvena se djelatnost utemeljuje na nekoliko važnih načela: slobodi i autonomiji stvaralaštva, etičnosti znanstvenika, javnosti rada, povezanosti sa sustavom obrazovanja, međunarodnim mjerilima kvalitete, poticanju i uvažavanju specifičnosti nacionalnih sadržaja i zaštiti intelektualnog vlasništva.

Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja²⁰ u odjeljku 4., od čl. 17. uređuje uvjete za znanstvenike koji pripadaju društvenim znanostima, pa tako i polju pravo te određuje provođenje analize objavljenih znanstvenih radova razvrstanih u

14 Colquhoun, D., How to Get Good Science, Physiology News, 2007., No 69, <http://dscience.net/colquhoun-goodscience-jp-version-2007.pdf>, 12. svibnja 2019.

15 To su ekonomija, pravo, politologija, informacijske i komunikacijske znanosti, sociologija, psihologija, pedagogija, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, logopedija, kineziologija, demografija, socijalne djelatnosti, sigurnosne i obrambene znanosti te interdisciplinarne društvene znanosti.

16 Financijsko pravo, građansko pravo i građansko procesno pravo, kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija, međunarodno pravo, međunarodno privatno pravo, obiteljsko pravo, pomorsko i općeprometno pravo, povijest prava i države, radno i socijalno pravo, rimsko pravo, teorija prava i države, trgovačko pravo i pravo društava, upravno pravo i uprava, ustavno pravo, europsko javno pravo, europsko privatno pravo.

17 Zgrabljčić Rotar, D., *et al.*, *op. cit.*, str. 148.

18 Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, Zagreb, Narodne novine, 124/2014.

19 Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju Narodne novine, 123/2003, 198/2003, 105/2004, 174/2004, 2/2007, 46/2007, 45/2009, 45/2009, 63/2011, 94/2013, 139/2013, 101/2014, 60/2015, 131/2017.

20 Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, Narodne novine, 28/2017, 72/19.

tri skupine: a1, a2 ili a3. U znanstvene radove prve skupine (a1) ubrajaju se radovi objavljeni u znanstvenim časopisima zastupljenim u bazama podataka *WoSCC*²¹ ili *Scopus*²² koji se dalje dijele u kvartile (Q1-Q4)²³ ovisno o *SJR* ili *JCR* izvješću.²⁴ U znanstvene radove druge skupine (a2) ubrajaju se radovi objavljeni u znanstvenim časopisima zastupljenima u drugim bazama koje nisu citatne (*PsycInfo*, *ProQuest Social Science Premium Collection*, *SocIndex*, *Academic Search Complete*, *Education Research Complete*, *Inspec*, *Westlaw*, *LexisNexis*, *LISA - Library and Information Science Abstracts*). Ostali pripadaju a3 kategoriji. Dodatno, u čl. 19. objavljeni su posebni uvjeti za polje pravo koji bazu *Heinonline* odobravaju za radove prve skupine (a1) kao radovi četvrte kvartile (Q4).²⁵

- 21 Ova je zbirka inače dostupna putem platforme *Web of Science*, danas u vlasništvu tvrtke *Clarivate Analytics*, a obuhvaća različite citatne indekse od kojih su za pravnike praktično najvažniji *SSCI (Social Science Citation Index)*, *CPCI-SSH (Conference Proceedings Citation Index - Social Science and Humanities)* te *BKCI-SSH (Book Citation Index - Social Science and Humanities)*. Detaljnije u Macan, B. i Petrak, J., *op. cit.*, str. 40-41.
- 22 *Scopus* je najveća svjetska bibliografska i citatna baza podataka u vlasništvu izdavačke kuće *Elsevier*. Obraduje preko 22.000 naslova više od 5.000 međunarodnih izdavača i, za razliku od *WoS-a*, znatno više uključuje europsku publicistiku, i to posebno u području društvenih i humanističkih znanosti. Čuljak, M. i Machala Poplašen, L., Usporedba citatnih baza na uzorku hrvatskih znanstvenika javnozdravstvene institucije: *Web of Science Core Collection*, *Scopus* i *Google Scholar*, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 62, 1/2019, str. 129-150. *Scopus* je nastao relativno recentno, 2004. i time stvorio konkurenciju *Thompson Reutersu*, a navodi podatke o citiranosti tek od 1996. Macan, B. i Petrak, J., *op. cit.*, str. 42.
- 23 Za izračun kvartila važan je, tzv. *impact factor* ili faktor odjeka. Prvi ga je spomenuo Garfield 1955. u časopisu *Science* te je postupno evoluirao, poglavito u Europi, pri opisivanju „utjecaja“ ili odjeka i autora i časopisa. U međuvremenu je citatna analiza uznapredovala u čitavo područje scientometrije, pri čemu se njezina primjena na časopise ponekad naziva i, tzv. žurnalologija / časopisologija (engl. *journalology*). Faktor odjeka omjer je broja citata koje su u nekoj godini dobili radovi objavljeni u prethodne dvije godine i broja radova objavljenih u te dvije godine, odnosno aritmetička sredina raspodjele citata po svim radovima koje je časopis objavio. Više, Garfield, E., *The Agony and the Ecstasy - The History and Meaning of the Journal Impact Factor*, 2005. Dostupno na: <http://garfield.library.upenn.edu/papers/jifchicago2005.pdf> (9.3.2019.). Časopisi se dalje svrstavaju u pojedina predmetna područja, a unutar svakog od njih se serijske publikacije (časopisi i serije knjiga) po visini *SJR-a* rangiraju u kvartile – od Q1 do Q4, prema visini faktora odjeka. Detaljnije, Macan, B. i Petrak, J., *op. cit.*, str. 43-46. Ako neki časopis pripada prvom kvartilu (Q1), to znači da on prema visini svojeg faktora odjeka pripada među 25 % časopisa s najvišim faktorom odjeka unutar skupine časopisa koji su svrstani u to predmetno područje. Macan, B. i Petrak, J., *op. cit.*, str. 48-49. Tom logikom, ako časopis pripada drugoj kvartili, to znači da je on prema visini svojega faktora odjeka rangiran od 25 % do 50 %, ako pripada trećoj kvartili, prema faktoru odjeka ulazi u rang 50 % - 75 % unutar predmetne skupine časopisa itd.
- 24 *JCR* ili *Journal Citation Reports* datira iz 1975. koji se obično objavljuje u lipnju, analizira i rangira znanstvene časopise prema faktoru odjeka kroz podatke iz *WoSCC*. Zanimljivo je navesti kako se za časopise koji pokrivaju područje umjetnosti i humanistike ne izračunava faktor odjeka zbog specifičnosti znanstvene komunikacije u tim znanstvenim područjima. *SJR* ili *SCImago Journal & Country Rank* računa se bibliometrijskim podatcima iz *Scopusa*, a donosi bibliometrijske pokazatelje o publikacijama koje su indeksirane u *Scopusu*.
- 25 Iako su predmet ovog istraživanja radovi objavljeni u časopisima, treba navesti kako spomenuti Pravilnik u čl. 17. u st. 5. navodi da se vrednuju i radovi koji su objavljeni u zbornicima radova

Sukladno s izloženim, znanstvenici u polju prava trebaju težiti da su njihovi radovi objavljeni primarno u časopisima indeksiranim u *Scopusu* i *WoSCC-u* (*HeinOnline* je ušao kao poseban ustupak²⁶), no važno je pitanje s obzirom na prethodno istaknutu nacionalnu opredijeljenost u objavi, zadovoljavaju li mogućnosti objave u Republici Hrvatskoj nove uvjete. Naime, pretraživanjem hrvatskoga portala znanstvenih časopisa *Hrčak* iz polja pravo u listopadu 2018., uočava se da postoji ukupno 48 časopisa od čega su 41 aktivna. Od njih su neki netipični za objavu pravnih tekstova, primjerice *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues* jer podrazumijevaju ekonomski aspekt ili *Policija i sigurnost*, koji pripadaju obrambenim i sigurnosnim afinitetima, drugi su studentski časopisi poput *Paragrafa*, *Malog Levijatana*, *Pravnika*, *Diskrepancije* te *Zagrebačke pravne revije*. Ako oduzmemo posljednjih pet, dobivamo 36 časopisa. Od tih 36 časopisa, devet je u *Scopusu* što predstavlja 25 %, isto toliko ih je u *HeinOnlineu*, a četiri su u *WoSCC-u* što čini 11 %.²⁷ Ovi postotci sami za sebe ne znače još ništa, s obzirom na to da, kako smo istaknuli, polje pravo broji šesnaest pravnih grana te je jasno kako nije svaki časopis svojim opsegom i tematikom prikladan za svaku pravnu granu. Tako možemo za primjer uzeti znanstvenika koji se bavi kaznenim pravom. Od nabrojanih časopisa, području njegovog afiniteta pripada oko šest časopisa (četiri su matični časopisi koje izdaju hrvatski pravni fakulteti, jedan je nacionalni kaznenopravni časopis, a jedan je godišnjak *Akademije pravnih znanosti Hrvatske*). Pet ih se nalaze u *HeinOnline bazi*, a tek jedan u *Scopusu*, dok su dva u *WoSCC-u*.²⁸ Ima li se na umu da

s međunarodnih znanstvenih skupova održanih u inozemstvu ili u Hrvatskoj ako su indeksirani u *WoSCC-u* i *Scopusu* kao a1 radovi ili ako je (su)organizator Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (u suprotnom su a2). Dodatno, sukladno s čl. 17. st. 6. vrednuju se knjige te poglavlja u knjigama ako su indeksirane u *WoSCC-u* te *Scopusu* ili objavljene kod međunarodno uglednog izdavača. Ako je izdavač sveučilište, fakultet ili drugi ugledni izdavač vrednuje se kao a2. S druge strane, u literaturi se ističe kako je dodatni problem s bibliografskim ili citatnim izvorima pri scientometrijskim istraživanjima ograničenost na jednu vrstu publikacija, odnosno časopise pri čemu se zanemaruju ostale vrste publikacija, osobito važne za društvene i humanističke znanosti - knjige, zbornici s konferencija i sl. Više, Jokić, M. i Lasić-Lazić, J., *op. cit.*, str. 198. Drugi autori ističu kako citatna analiza u *WoSCC-u* i *Scopusu* nije sveobuhvatna jer su vidljivi samo citati koji su navedeni u radovima indeksiranim isključivo u tim bazama podataka, a nevidljivi su citati iz knjiga, disertacija i drugih neindeksiranih izvora. Piotrowski, C. Citation-based findings are (largely) a function of method of analysis: a comment on Black, *Psychological Reports* vol. 111, 3/2012, str. 713, cit. prema Čuljak, M. i Machala Poplašen, J., *op. cit.*, str. 147.

- 26 Baza *HeinOnline* američka je pravna baza podataka, izdavač je *William S. Hein & Co.*, cjelovitog teksta bez bibliometrijskih pokazatelja, koja obuhvaća različite dokumente, od povijesnih do službenih publikacija – pravne časopise, knjige te druge pravne izvore, službene dokumente, zakonodavstvo i sudske praksu SAD-a i drugih država svijeta. Detaljnije vidjeti na <https://home.heinonline.org/> 5. prosinca 2019.
- 27 Nakon ove početne analize, autorica nije išla korak dalje u dubinsku analizu *WoSCC* podbaza, s obzirom na to da to nije ocijenjeno nužnim u kontekstu provođenja istraživanja. Takav bi poželjan korak mogao biti, primjerice, predmetom novog istraživanja usmjerenom samo ka prilagodbi časopisa i njihovom napretku u usklađivanju s proklamiranim uvjetima.
- 28 S obzirom na to da se autorica rada bavi istraživanjima u području kaznenog prava, predmetne tvrdnje zaključene su prethodnim saznanjima autorice te pretraživanjem indeksiranosti predmetnih časopisa u vrijeme naznačeno gore u tekstu.

je Pravilnik propisao kako se objavljivanjem znanstvenih radova u istom znanstvenom časopisu može ostvariti najviše polovica potrebnoga broja bodova određene skupine (osim ako je riječ o časopisu iz kvartile Q1 ili Q2), dolazi se do zaključka da će onaj koji pretendira biti viši znanstveni suradnik u skupini a1 za koju mu treba četiri boda, u petogodišnjem razdoblju moći objaviti dva rada u istom časopisu, dok mu se ostali, ako ih bude, neće moći uzeti u obzir za tu skupinu. Za neke je druge pravne grane situacija daleko nepovoljnija. Nadalje, predviđeno je razvrstavanje časopisa u kvartile, pri čemu najveći broj bodova nose Q1 i Q2. Istodobno, primjerice u grani kazneno pravo, nema niti jednoga časopisa u Republici Hrvatskoj koji se nalazi u tim kvartilima. Slična je situacija i u većini drugih grana, stoga su znanstvenici *de facto* upućeni objavljivati u inozemnim časopisima.

Što se tiče ranijega sustava, nevažeći *Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja*²⁹ također je utvrđivao zasebne uvjete pojedinih područja znanosti, no nije bila riječ o dodjeljivanju bodova pojedinom radu, već o broju radova potrebnoj za pojedino zvanje. U tom smislu, sukladno s čl. 5., vezanom za društvene znanosti, za izbor u znanstvena zvanja pristupnici su trebali imati objavljene znanstvene radove (a2), te posebno radove objavljene u međunarodno priznatim časopisima i publikacijama (a1). Važno je istaknuti kako se potonjim smatrao časopis i publikacija s barem jednom od ovih značajki: ima međunarodno uredništvo i inozemne recenzente ili je riječ o tome da je časopis (ili publikacija) zastupljena u jednoj od baza podataka koju je svake godine na prijedlog Područnog vijeća za društvene znanosti potvrđivalo Nacionalno vijeće za znanost.³⁰ Takva je alternacija jasno davala do znanja kako indeksiranost u pojedinim bazama može biti tek sekundarno relevantna, i to onda kad nije dolazilo do zadovoljenja prvoga uvjeta o međunarodnom uredništvu i recenzentima. Isto tako, ni *Scopus* ni *HeinOnline* ranije se nisu nalazili unutar popisa relevantnih baza za a1 kategorizaciju. Vrlo je zanimljivo da je ovaj Pravilnik sadržavao i definiciju znanstvenog rada (čl. 5. st. 3.) sukladno s kojom su izjednačeni rad u časopisu, rad u zborniku radova ili poglavlje u knjizi.

Zaključno, predstavljene novine uključuju zaista važne, rekli bismo i tektonske

29 Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, Narodne novine, 84/2005, 100/2006, 138/2006, 42/2007, 120/2007, 71/2010, 116/2010, 38/2011, 26/2013, 99/2013.

30 Popis baza koji se uzimao u obzir za a1 kategorizaciju: *Current Contents*, *Web of Science (SCI, SSCI, AHCI)*, *ABI/INFORM*, *ASSIA – Applied Social Sciences Index and Abstracts*, *BIOSIS Previews*, *CAB Abstracts*, *Caredata Abstracts*, *Computer and Information Systems Abstracts*, *Criminal Justice Abstracts*, *Criminal Justice Periodical Index*, *CSA – Cambridge Scientific Abstracts*, *Current Law Index*, *Current Legal Theory*, *DOIS – Documents in Information Science*, *EconLit – American Economic Association's electronic database*, *ERIC – Educational Resources Information*, *European Legal Journal Index*, *Francis*, *Geobase*, *Human Resources Abstracts*, *IBSS – International Bibliography of the Social Sciences*, *Index to Foreign Legal Periodicals*, *Index to Legal Periodicals*, *Information Science Abstracts*, *International Labour Documentation*, *INSPEC*, *ISI Proceedings*, *Journal of Economic Literature*, *LISA – Library and Information Science Abstract*, *MEDLINE*, *NCJRS – National Criminal Justice Reference Service Abstracts Database*, *Neue Kriminologische Literatur*, *PAIS International – Public Affairs Information Services*, *Population Demographics*, *PsychINFO*, *PsycLit (Psychological Abstracts)*, *CSA – Social Services Abstracts*, *Sociological Abstracts*, *Worldwide Political Science Abstract*.

promjene za pravne znanstvenike koje se mogu sumirati ovako: dodjeljuju se bodovi za svaki objavljeni rad pri čemu bodovi ovise izravno o obilježjima časopisa u kojemu je rad objavljen, a to se dokazuje indeksiranošću časopisa u jednoj od tri predmetne baze, od kojih se dvije nikad dosada nisu uzimale u obzir. Dodatnu strogost daju i kvartile, jer Q1 i Q2 nose veći broj bodova. Istodobno, u većini pravnih grana nema mnogo relevantnih nacionalnih časopisa koji su indeksirani po potonjim pravilima, a u propisanim kvartilima ih nema, što je svojevrsni paradoks. Štoviše, uzimajući u obzir vremenski odmak, od 11. srpnja 2005. kad je stari Pravilnik stupio na snagu, do stupanja na snagu novoga Pravilnika, dakle 5. travnja 2017., gotovo dvanaest godina vjerojatno nijedan znanstvenik u polju pravo nije ulagao napor provjeravanja indeksiranosti časopisa u kojem namjerava objaviti svoj rad, a kamoli provjere kvartila.³¹

2. UVOD U ISTRAŽIVAČKI PROBLEM I OPIS ISTRAŽIVANJA

Upravo zbog opisane situacije, osnovna je svrha ovog istraživanja, pored normative analize, ispitati utjecaj promijenjenih uvjeta na ponašanje pravnih znanstvenika i hoće li utjecati na kakvoću znanstvenoga rada u polju pravo. Željelo se ispitati što o novim pravilima misle oni na koje se pravila trebaju primjenjivati. Povod nije samo činjenica da pravni znanstvenici kao adresati nisu dobili priliku reći što misle u procesu donošenja akta, nego i zbog proklamirane ideje izvrsnosti koju bi ti znanstvenici trebali ostvariti. Prethodno je već iskazano nezadovoljstvo znanstvenika općenito kad je riječ o napredovanju i razvoju znanstvenih karijera. Preko 80 % znanstvenika smatra da trenutačni sustavi evaluacije ne potiču i ne uočavaju kvalitetne znanstvenike.³² Stoga su za ovo istraživanje postavljene sljedeće hipoteze:

H1a: Statistički znatno više sudionika dosada nisu objavili rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC*-u ili su objavili samo jedan rad u navedenoj bazi.³³

H1b: Statistički znatno više sudionika dosada nisu objavili rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *Scopus* ili su objavili samo jedan rad u navedenoj bazi.

H2a: Postoji statistički znatna razlika u čestini objavljivanja radova u inozemnim časopisima s obzirom na granu prava kojom se sudionik bavi. Sudionici koji se bave međunarodnim pravom, međunarodnim privatnim pravom, europskim pravom i europskim privatnim pravom objavljuju statistički znatno više radova u inozemnim časopisima u odnosu na sudionike koji se bave ostalim granama prava.

H2b: Postoji statistički znatna razlika u spremnosti/namjeri budućeg objavljivanja radova u inozemnim časopisima s obzirom na granu prava kojom se sudionik bavi. Sudionici koji se bave međunarodnim pravom, međunarodnim privatnim pravom, europskim pravom i europskim privatnim pravom bit će statistički znatno spremniji u budućnosti objavljivati radove u inozemnim časopisima u odnosu na sudionike koji se bave ostalim granama prava.

31 Osobno stajalište autorice rada.

32 Švarc, J., *et al.*, *op. cit.*, str. 23.

33 U navedenom kontekstu misli se, dakle samo na časopise i to u bilo kojoj *WoSCC* podbazi (sa ili bez faktora odjeka). Isto se odnosi i na H3a hipotezu.

H3a: Čestina objavljivanja radova u bazi *WoSCC* statistički je znatno i pozitivno povezana sa spremnošću/namjerom budućeg objavljivanja radova u inozemstvu.

H3b: Čestina objavljivanja radova u bazi *Scopus* statistički je znatno i pozitivno povezana sa spremnošću/namjerom budućeg objavljivanja radova u inozemstvu.

H3c: Čestina objavljivanja radova u inozemnim časopisima statistički je znatno i pozitivno povezana sa spremnošću/namjerom budućeg objavljivanja radova u inozemstvu.

Ovo je istraživanje primarno usmjereno na objavu u časopisima. Razlog za to je očito preferiranje ove forme publiciranja u novom Pravilniku, no i zbog trenda mijenjanja ustaljene forme objavljivanja. Naime, istraživanja pokazuju kako su znanstvenici društvenih znanosti skloniji svoja istraživanja objavljivati u formi knjiga ili poglavlja umjesto u časopisima³⁴ Nadalje, ispituje se objava u *Scopus* i *WoSCC* bazi uz izostavu *HeinOnlinea* jer je, kako je istaknuto, potonji poseban ustupak za relevantno predmetno područje. S obzirom na hipoteze H2a i H2b, pretpostavka je bila kako se određena promjena u orijentaciji s nacionalnih na inozemne časopise više događa kod onih grana prava kojima su inherentne teme od načelno nadnacionalne važnosti te integracije u europski akademski prostor. U konačnici, pošli smo i od pretpostavke kako će oni znanstvenici koji već imaju prethodno iskustvo objave u relevantnim bazama i/ili inozemnim časopisima biti spremniji i nadalje to činiti.

3. OPIS ISTRAŽIVAČKIH PARAMETARA: ODABIR ISPITANIKA, SOCIODEMOGRAFSKE VARIJABLE I POSTAVLJENA PITANJA

Istraživanje je bilo ciljano i usmjereno ka uskoj skupini ispitanika koja odražava ciljanu znanstvenu zajednicu. Dakle, riječ je o osobama koje su zaposlene na hrvatskim pravnim fakultetima u suradničkom i znanstvenom nastavnom zvanju (asistent, poslijedoktorand, docent, izvanredni profesor, redoviti profesor i redoviti profesor u trajnom zvanju koje se u pri napredovanju biraju u polje pravo). Isključene su osobe koje su zaposlene na pravnim fakultetima i čine udio u korpusu pravnih predmeta trenutačnih kurikuluma, ali se u ovo polje ne biraju (lingvisti, ekonomisti, sociolozi, politolozi i dr.). U Hrvatskoj postoje četiri (državna) pravna fakulteta, u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku. Ciljana populacija u vrijeme provođenja istraživanja (kolovoz i rujan 2018.) brojala je 272 osobe i to sukladno s rasporedom: Pravni fakultet u Rijeci 51, Pravni fakultet u Splitu 50, Pravni fakultet u Osijeku 41 te Pravni fakultet u Zagrebu 130. Riječ je o namjernom odabiru ispitanika koji se ne zasniva na teoriji vjerojatnosti. S obzirom na tematiku istraživanja, takav je uzorak logično rješenje jer uključuje ispitanike koji imaju najveće znanje o odabranoj temi, najbolje su informirani i imaju najviše iskustva te posjeduju osobine važne za ispitivanje. Na pitanja iz upitnika odgovorilo je ukupno 57 osoba, odnosno 21 %. Sa svake institucije odgovorilo više od 10 % ispitanika.³⁵

34 Torres-Salinas, D., Robinson-Garcia, N., Gorraiz, J., Filling the Citation Gap: Measuring the Multidimensional Impact of the Academic Book at Institutional Level with PlumX, *Scientometrics*, vol. 113, 3/2017., str. 1371-1384.

35 S obzirom na to da je riječ o otprilike petini ukupno ciljane populacije ispitanika, može se

Socio-demografske varijable uključuju spol, trenutačan profesionalni položaj i granu prava kojom se ispitanik/ca bavi. Geografska varijabla vezana je za grad u kojem se nalazi njihov pravni fakultet. Upitnik je popunilo 26 osoba muškoga spola (45.6 %) te 31 osoba ženskoga spola (54.4 %). Podijeljeno po trenutačnim zvanjima i položaju, to izgleda ovako: asistent/ica 6 (10.5 %), poslijedoktorand/ica 7 (12.3 %), docent/ica 24 (42.1 %), izvanredni profesor/ica 12 (21.1 %), redoviti profesor/ica 2 (3.5 %) te u trajnom zvanju 6 (10.5 %). Nadalje, u Republici Hrvatskoj je šesnaest pravnih grana, a raspodjela ispitanika po njima izgleda ovako: financijsko pravo 0, građansko pravo i građansko procesno pravo 5 (8.8 %), kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija 11 (19.3 %), međunarodno pravo 3 (5.3 %), međunarodno privatno pravo 5 (8.8 %), obiteljsko pravo 2 (3.5 %), pomorsko i općeprometno pravo 3 (5.3 %), povijest prava i države 3 (5.3 %), radno i socijalno pravo 3 (5.3 %), rimsko pravo 2 (3.5 %), teorija prava i države 3 (5.3 %), trgovačko pravo i pravo društava 1 (1.8 %), upravno pravo i uprava 8 (14 %), ustavno pravo 3 (5.3 %), europsko javno pravo 5 (8.8 %) te europsko privatno pravo 3 (5.3 %). Geografska raspodjela izgleda ovako: Zagreb 18 (31.6 %), Osijek 18 (31.6 %), Split 13 (22.8 %) te Rijeka 8 (14%).

Anketna su pitanja (ukupno dvanaest) oblikovana isključivo za provođenje istraživanja na način da se sadržajno odnose na objavu znanstvenih radova u onom dijelu koji je povezan s načinom bodovanja unutar kriterija napredovanja. Sudjelovanje u istraživanju bilo je dobrovoljno. Upitnik je poslan elektroničkom poštom. U pozivnici je bilo naznačeno da je riječ o provođenju istraživanja o stajalištima znanstvenika o objavljivanju radova u vezi s novim uvjetima napredovanja, odnosno izborima u viša zvanja, u znanstvene svrhe.

4. SPOZNAJE DOBIVENE ISTRAŽIVANJEM

4.1. Prethodni rezultati znanstvenika u polju pravo kroz prizmu novih uvjeta

Ispitanici su izložili prethodnu indeksiranost svojih radova u časopisima u *Scopusu* i *WoSCC-u*, dakle prije stupanja na snagu novih kriterija. U bazi *WoSCC*, samo je jedan jedini ispitanik je imao više objavljenih radova (1.8 %), dok je u bazi *Scopus* imalo sedam ispitanika (12.3 %).

Kako bi se potvrdilo da statistički znatna većina sudionika dosada nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC*, proveden je hi-kvadrat test. Prema nul-hipotezi kao statističkom pojmu, očekuje se podjednaka raspodjela u obje skupine, odnosno očekuje se da je podjednak broj onih sudionika koji dosada nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC* kao i broj sudionika koji su objavili više radova u navedenoj bazi (vidjeti tablica 1.). Rezultati su pokazali da postoji statistički

dvojiti oko reprezentativnosti dobivenih rezultata, no oni mogu poslužiti i kao snažan pokazatelj izraženih stajališta te bi trebali poslužiti i kao poticaj nastavku istraživanja ove teme.

znatna razlika opaženih frekvencija od očekivanih prema podjednakoj raspodjeli (Hi-kvadrat=53.070, ss=1, $p<.01$). Naime, statistički znatno više sudionika nije objavilo niti jedan rad ili je objavilo samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC* u odnosu na očekivanja prema podjednakoj raspodjeli. Statistički je znatno manje sudionika objavilo više radova u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC* u odnosu na očekivanja prema podjednakoj raspodjeli. Budući da se prema hipotezi H1a očekivalo da znatno više sudionika dosada nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC* u odnosu na broj sudionika koji su objavili više radova u navedenoj bazi, može se zaključiti kako je hipoteza H1a potvrđena.

Tablica 1. Opažene i teorijske frekvencije odgovora na čestici *Jeste li dosada (prije novih uvjeta) imali rad/ove objavljene u časopisu koji je indeksiran u bazi WoSCC?* ($N = 57$).

	Opažene frekvencije	Teorijske frekvencije
Nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad	56	28.5
Objavili su više radova	1	28.5
Ukupno	57	57

Nadalje, kako bi se potvrdilo da znatna većina sudionika dosada nije objavila niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *Scopus*, proveden je hi-kvadrat test. Prema nul-hipotezi očekuje se podjednaka raspodjela u obje skupine, odnosno očekuje se da je podjednak broj onih sudionika koji dosada nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *Scopus* kao i broj sudionika koji su objavili više radova u navedenoj bazi (vidjeti tablica 2.). Rezultati su pokazali da postoji statistički znatna razlika opaženih frekvencija od očekivanih prema podjednakoj raspodjeli (Hi-kvadrat=32.439, ss=1, $p<.01$). Naime, statistički znatno više sudionika nije objavilo niti jedan rad ili je objavilo samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *Scopus* u odnosu na očekivanja prema podjednakoj raspodjeli. Također, statistički je znatno manje sudionika objavilo više radova u časopisu koji je indeksiran u bazi *Scopus* u odnosu na očekivanja prema podjednakoj raspodjeli. Budući da se prema hipotezi H1b očekivalo da statistički znatno više sudionika dosada nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *Scopus* u odnosu na broj sudionika koji su objavili više radova u navedenoj bazi, može se zaključiti kako je hipoteza H1b potvrđena.

Tablica 2. Opažene i teorijske frekvencije odgovora na čestici *Jeste li dosada (prije novih uvjeta) imali rad/ove objavljene u časopisu koji je indeksiran u bazi Scopus?* ($N = 57$).

	Opažene frekvencije	Teorijske frekvencije
Nisu objavili niti jedan rad ili su objavili samo jedan rad	50	28.5
Objavili su više radova	7	28.5
Ukupno	57	57

4.2. Sklonost inozemnom publiciranju s obzirom na granu prava

Kako bi se ispitale razlike u čestini objavljivanja radova u inozemnim časopisima s obzirom na granu prava kojom se sudionik bavi, primijenjen je t-test za nezavisne uzorke gdje je nezavisna varijabla bila grana prava kojom se sudionik bavi (u prvoj su skupini sudionici koji se bave međunarodnim pravom, međunarodnim privatnim pravom, europskim pravom i europskim privatnim pravom, a drugoj su skupini sudionici koji se bave svim ostalim granama prava), a zavisna čestina objavljivanja radova u inozemnim časopisima. Rezultati su pokazali da nema statistički znatne razlike u čestini objavljivanja radova u inozemnim časopisima s obzirom na granu prava kojom se sudionik bavi ($t(55) = .230$, $p > .05$). Budući da je hipotezom H2a pretpostavljeno da su sudionici koji se bave međunarodnim pravom, međunarodnim privatnim pravom, europskim pravom i europskim privatnim pravom objavljivali statistički znatno više radova u inozemnim časopisima u odnosu na sudionike koji se bave ostalim granama prava, zaključujemo kako hipoteza H2a nije potvrđena.

Kako bi se ispitale razlike u spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemnim časopisima s obzirom na granu prava kojom se sudionik bavi, primijenjen je t-test za nezavisne uzorke gdje je nezavisna varijabla bila grana prava kojom se sudionik bavi (ponovo u prvoj su skupini sudionici koji se bave međunarodnim pravom, međunarodnim privatnim pravom, europskim pravom i europskim privatnim pravom, a drugoj sudionici koji se bave svim ostalim granama prava), a zavisna spremnost budućeg objavljivanja radova u inozemnim časopisima. Rezultati su pokazali da nema statistički znatne razlike u spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemnim časopisima s obzirom na granu prava kojom se sudionik bavi ($t(54) = -.314$, $p > .05$). Budući da je hipotezom H2b pretpostavljeno da će sudionici koji se bave međunarodnim pravom, međunarodnim privatnim pravom, europskim pravom i europskim privatnim pravom biti statistički znatno spremniji u budućnosti objavljivati radove u inozemnim časopisima u odnosu na sudionike koji se bave ostalim granama prava, možemo zaključiti kako hipoteza H2b nije potvrđena.

4.3. Povezanost prethodnog objavljivanja u inozemnim časopisima i relevantnim bazama te spremnosti/namjere inozemnog publiciranja pro futuro

Kako bi se ispitala povezanost čestine objavljivanja radova u časopisima u bazi WoSCC (sa ili bez faktorom odjeka) i spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemstvu, izračunat je Pearsonov koeficijent korelacije između navedenih varijabli. Čestina objavljivanja radova u bazi WoSCC ispitana je česticom *Jeste li dosada (prije novih uvjeta) imali rad/ove objavljene u časopisu koji je indeksiran u bazi WoSCC?*, dok je spremnost budućeg objavljivanja radova u inozemstvu ispitana česticom *Ako niste, hoćete li pokušati u budućnosti objaviti rad u inozemnom časopisu?*. Rezultati su pokazali da nema statistički znatne povezanosti između čestine objavljivanja u bazi WoSCC i spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemstvu (vidjeti tablica 3.). Budući da se hipotezom H3a pretpostavljalo da će čestina objavljivanja radova u bazi WoSCC biti statistički znatno i pozitivno povezana sa spremnošću budućeg objavljivanja radova u inozemstvu, može se zaključiti kako hipoteza H3a nije potvrđena.

Nadalje, kako bi se ispitala statistički znatna i pozitivna povezanost između čestine objavljivanja u bazi Scopus i spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemstvu, izračunat je Pearsonov koeficijent korelacije između navedenih varijabli. Čestina objavljivanja radova u bazi Scopus ispitana je česticom *Jeste li do sad (prije novih uvjeta) imali rad/ove objavljene u časopisu koji je indeksiran u bazi Scopus?* Rezultati su pokazali da postoji statistički znatna pozitivna povezanost između čestine objavljivanja u bazi Scopus i spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemstvu (vidjeti tablica 3.). Dakle, sudionici koji češće objavljuju radove u časopisima koji su indeksirani u bazi Scopus spremniji su u budućnosti objavljivati radove u inozemstvu. Budući da se hipotezom H3b pretpostavljalo da će čestina objavljivanja radova u bazi Scopus biti statistički znatno i pozitivno povezana sa spremnošću budućeg objavljivanja radova u inozemstvu, može se zaključiti kako je hipoteza H3b potvrđena.

Konačno, kako bi se ispitala povezanost čestine objavljivanja radova u inozemnim časopisima i spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemstvu, izračunat je Pearsonov koeficijent korelacije između navedenih varijabli. Čestina objavljivanja radova u inozemnim časopisima ispitana je česticom *Jeste li dosada objavljivali u inozemnim časopisima (ovdje nisu uključeni zbornici radova s konferencija)*. Rezultati su pokazali da postoji statistički znatna pozitivna povezanost između čestine objavljivanja radova u inozemnim časopisima i spremnosti budućeg objavljivanja radova u inozemstvu (vidjeti tablica 3.). Dakle, sudionici koji češće objavljuju radove u inozemnim časopisima spremniji su i u budućnosti objavljivati radove u inozemstvu. Budući da se hipotezom H3c pretpostavljalo da će čestina objavljivanja radova u inozemnim časopisima biti statistički znatno i pozitivno povezana sa spremnošću budućeg objavljivanja radova u inozemstvu, može se zaključiti kako je hipoteza H3c potvrđena.

Tablica 3. Interkorelacije mjerenih varijabli u istraživanju ($N = 57$).

Varijabla	1.	2.	3.	4.
1. Čestina objavljivanja u bazi <i>WoSCC</i>	1	0.031	0 0.191	0.129
2. Čestina objavljivanja u bazi <i>Scopus</i>		1	0.440**	0.283*
3. Čestina objavljivanja u inozemstvu			1	0.619**
4. Spremnost budućeg objavljivanja u inozemstvu				1

Legenda: ** $p < .01$; * $p < .05$

Uvidom u tablicu interkorelacija može se primijetiti kako, osim ranije spomenutih i hipotezama pretpostavljenih korelacija, postoji statistički znatna i pozitivna korelacija između čestine objavljivanja časopisa u bazi *Scopus* i čestine objavljivanja radova u inozemstvu (vidjeti tablicu 3.). Dakle, sudionici koji češće objavljuju radove u bazi *Scopus*, češće objavljuju i radove u inozemstvu.

5. VREDNOVANJE NOVIH PRAVILA U ODNOSU NA PRETHODNA TE POJEDINA PROBLEMATIČNA PODRUČJA

Kad je riječ o ocjeni sustava napredovanja u znanosti općenito, dosadašnja su istraživanja pokazala nezadovoljstvo znanstvenika jer smatraju da ne potiče izvrsnost već prosječnost, destimulira znanstveni rad te je nepravedan, no istodobno da nisu skloni njegovoj promjeni jer ju smatraju odveć rizičnom.³⁶ Kao jedan od temeljnih nedostataka, prema istom izvoru, istaknuta je i nekompetencija nacionalnih institucija za upravljanje znanošću.³⁷ I ovo istraživanje ide u tom smjeru. Mali broj ispitanika ima formirano pozitivno mišljenje o novim pravilima, i to svega njih 6 ili 10,7 %. S druge strane, njih 13 ili 23.2 % uopće ne podupire nova pravila. Najveći broj ispitanika nema jasno formirano stajalište, odnosno riječ je o tome da nova pravila djelomično podupiru. Takvo stajalište izražava najveći broj, tj. 26 ispitanika ili 46.4 %. Treba istaknuti da njih 11 ili 19.6 % još nisu sigurni što o tome misle. Veliki je broj ispitanika dao i konkretne primjedbe. Zainteresiranost za istraživačku problematiku mnogi su ispitanici potvrdili ističući problematična područja novih uvjeta napredovanja i ta su stajališta uvrštena u analizu jer dobro ilustriraju postojeće izazove ili one koji će se tek uočiti. Primjerice, nelogičnost da se za uzor novim pravilima uzmu ona iz prirodnih znanosti, odnosno, tzv. STEM područja, želeći „istim metrom mjeriti različite stvari“. Potom, neslaganje s uvođenjem razvrstavanja po kvartilima s obzirom na

36 Švarc, J. *et al.*, *op. cit.*, str. 10-11, 12, 54-59, 90.

37 *Cf. ibid.*, str. 23.

činjenicu da u RH nema niti jednog časopisa u polju pravo koji udovoljava Q1 i Q2 kvartilima, što ih čini nerelevantnima. Istaknuta je činjenica naplaćivanja objave u relevantnim časopisima kao pogodovanje izdavačima. Svođenje napredovanja na „trku za bodovima“ i puko računanje čime se potiče jedino kvantiteta, a ne kvaliteta objavljenog materijala. Isto tako, nedostatak prikladnih časopisa karakterizira se ovako: ili pojedine discipline imaju vrlo malo potencijalnih časopisa u europskim razmjerima ili najčešće nisu niti uvršteni u potrebne baze ili je riječ o bavljenju temama koje ne mogu biti zanimljive inozemnom uredništvu.

Sukladno s prethodno elaboriranom obilježju prava kao nacionalno orijentirane discipline, pojedini ispitanici smatraju kako je najbitniji utjecaj koji znanstvenik ostvaruje unutar vlastitog društva, odnosno koliko je taj rad prepoznat i koristan pravnoj struci u nacionalnim okvirima, a inozemno promoviranje i međunarodna vidljivost trebaju biti sekundarne naravi. Prednost daju povezivanju teorije i prakse te citiranosti u sudskim odlukama, a nova pravila umanjuju šansu da se to dogodi. Dodatno, postavlja se i problem zanemarivanja vlastitog jezika. Općenito govoreći, komentare obilježava zajednički nazivnik da je provedena reforma nedostatno promišljena da bi bila učinkovita te da je vrijeme da se različitim segmentima znanosti počne pristupati imajući u vidu njihove osobitosti.

Kako bi se ispitala razlike u zadovoljstvu novim Pravilnikom o napredovanju s obzirom na zvanje i grad u kojem sudionik radi te interakcija zvanja i grada, primijenjena je složena analiza varijance za nezavisne uzorke gdje su nezavisne varijable bile zvanje i grad u kojem sudionik radi, a zavisna zadovoljstvo novim Pravilnikom. Rezultati su prikazani u tablici 4.

Tablica 4. Rezultati složene analize varijance za usporedbu sudionika u zadovoljstvu novim pravilnikom o napredovanju s obzirom na zvanje i grad u kojem sudionik radi.

Izvor varijabiliteta	Zavisna varijabla	F
Zvanje	Zadovoljstvo novim Pravilnikom o napredovanju	0.384
Grad		2.536*
Zvanje*Grad		0.599

Legenda: ** $p < .05$; F – F omjer

Uočava se statistički znatna razlika u zadovoljstvu novim Pravilnikom o napredovanju s obzirom na grad u kojem sudionik radi. *Post hoc* analizom (korišten je *Schefféov post hoc test*) utvrđena je razlika u zadovoljstvu novim Pravilnikom o napredovanju samo između dvije grupe sudionika; sudionika koji rade u Osijeku i sudionika koji rade u Rijeci ($Scheffé = 1.61$, $p < .05$). Naime, sudionici koji rade u Osijeku ($M = 3.24$, $SD = 0.970$), statistički su znatno zadovoljniji novim Pravilnikom o napredovanju u odnosu na sudionike koji rade u Rijeci ($M = 1.63$, $SD = 0.916$). Nema znatnije razlike u zadovoljstvu novim Pravilnikom o napredovanju s obzirom

na zvanje sudionika. Također, uočava se nepostojanje interakcije zvanja i grada u zadovoljstvu novim Pravilnikom o napredovanju.

5.1. Stajališta ispitanika o obilježjima domaćih časopisa te perspektiva objave radova u inozemnim časopisima - prethodno stanje i planovi za budućnost

Ispitanici su zamoljeni vrednovati perspektivu objavljivanja radova u Republici Hrvatskoj iz aspekta potrebnih karakteristika časopisa. Najveći dio ispitanika, njih 32 ili (57.1 %) perspektivu ocjenjuje osrednjom u kojoj ima mnogo mjesta poboljšanjima. Potom, veliki broj ispitanika, 16 ili 28.6 % ocjenjuje ju lošom jer sukladno s pravnom granom ili temama kojima se bavi, potencijalni matični časopisi nisu indeksirani. Tek mali dio ispitanika, njih 8 ili 14.3 % nacionalne uvjete objave ocjenjuju dobrima. U tom smislu, ispitanici su također mogli dati opširniji stav. Do izražaja su došle kritike spram različitih konferencijskih zbornika radova, uvrštenih u *WoSCC*-u, u kojima se bez stvarnih recenzija objavljuju radovi, a pri izboru u više zvanje nose više bodova od mukotrpno napisanih radova iz pojedine discipline objavljene u časopisima koji su cijenjeni unutar struke, ali nisu u relevantnim bazama. Istaknuta je i većinska nerelevantnost domaćih časopisa zbog loše indeksiranosti. Dodatno, pojedini ispitanici smatraju da i novi uvjeti ostavljaju veliku diskrecijsku slobodu povjerenstvima i matičnim odborima koja odlučuju o izboru kandidata. Vezano za prethodno spomenutu ograničavajuću klauzulu o broju radova u jednom časopisu, ocjenjuju je vrlo lošom jer su autori u konačnici prisiljeni ne objavljivati u časopisu koji je najvažniji i najčitaniji u njihovoj struci.

Ispitanici su zamoljeni odgovoriti na pitanje jesu li dosada objavljivali radove u inozemnim časopisima uz isključivanje inozemnih zbornika radova. Veliki broj ispitanika, njih 20 ili 35.1 % nije nikada objavljivao u inozemstvu jer inozemni časopisi svojom tematikom ili opsegom objavljivanja rijetko mogu ili nikako udovoljiti specifičnom području interesa i rada pojedinca. Najveći broj ispitanika, njih 28 ili 49.1 % rijetko je objavljivao u inozemstvu, a manji dio ispitanika (9 ili 15.8 %) to je činio često. Ispitanici su upitani o svojim planovima u budućnosti, dakle hoće li pokušati objaviti rad u inozemnom časopisu. Dvije trećine ispitanika, njih 37 ili 66 % potvrđuje svoje nastojanje. Njima se pridružuje 15 ispitanika ili 26.8 % onih koji potvrđuju kako će nastaviti svoju prethodnu praksu objavljivanja u inozemnim časopisima. Najmanji dio, 4 ispitanika ili 7.1 % izjavljuje kako će ostati nacionalno orijentirani u objavljivanju jer nemaju potrebu za pokušajima objave u inozemstvu.

6. (R)EVOLUCIJA EVALUACIJSKIH PROMJENA I UTJECAJ NA PRAVNE ZNANSTVENIKE PRO FUTURO - ZAKLJUČNE MISLI

Nova pravila vezana za napredovanje pravnih znanstvenika unijela su normativne promjene kojima se specifičnom, do tada neprimjenjivanim vrednovanjem proklamirano nastoje postići obilježja izvrsne znanosti. Pri ustrojavanju evaluacijskog sustava zaboravlja se na nacionalno orijentirane discipline koje su najvećim dijelom

usmjerene na rješavanje lokalnih problema i svoj „poligon“ tradicionalno pronalaze na nacionalnoj razini znanstvenoga diskursa. Jedna je od takvih i pravna znanost. Dok svjetska zbivanja na tom polju već gotovo pola desetljeća naglasak stavljaju na kvalitetu znanstvene izvrsnosti i donose primjere nove paradigme, kao u slučaju *Leiden manifesta* koji promovira vrednovanje znanstvenog rada prema kontekstu i svrsi³⁸ u Hrvatskoj je riječ o tome da se istraživačko vrednovanje podvrgne metričkoj standardizaciji, grublje rečeno, metričkoj rutini, koja u konačnici uklanja iz procedure ekspertno prosuđivanje i ljudski faktor općenito. Provedeno je istraživanje obuhvatilo pravne znanstvenike u Hrvatskoj te pokazalo kako su nacionalni uvjeti publiciranja ocijenjeni neusklađenima s novim zahtjevima, pa je i nacionalna perspektiva objavljivanja mahom ocijenjena osrednjom ili lošom. Zbog loše indeksiranosti, domaći se časopisi opisuju nerelevantnima. Želio se dobiti uvid u obilježja znanstvenoga publiciranja prije novih uvjeta i planove objave nakon njih. Rezultati istraživanja pokazali su kako više od trećine ispitanika (35.1 %) nikada ranije nije objavljivala u inozemnim časopisima, a dvije trećine ispitanika ili 66.1 % najavljuje kako će u budućnosti pokušati objaviti rad u inozemnom časopisu. U pogledu postavljenih hipoteza, potvrđene su pretpostavke kako većina ispitanika prije novih uvjeta nije imala rad u časopisu koji je indeksiran u bazi *WoSCC* ili *Scopus* ili su imali tek jedan rad.³⁹ Suprotno pretpostavkama, nije se pokazalo točnim da oni znanstvenici koji se bave granama prava „prijemčivim“ za nadnacionalno okruženje, a time i inozemnu objavu s više relevantno indeksiranih časopisa (međunarodno i europsko pravo, podjednako javno i privatno), češće objavljuju u inozemstvu i bit će spremniji to činiti u budućnosti. Istraživanjem je potvrđena povezanost prethodnog iskustva inozemnog publiciranja s budućom spremnošću. Još je zanimljivija povezanost prethodne objave u bazi *Scopus* sa spremnošću na buduće inozemno publiciranje. Ta se povezanost nije pokazala u slučaju prethodne objave rada u bazi *WoSCC*. Vezano za proklamirane evaluacijske uvjete, razumno je očekivati da će se u dogledno vrijeme zastupljenost hrvatskih radova iz polja pravo povećati u relevantnim bazama. Međutim, drugo je pitanje hoće li te radove zamijetiti i citirati drugi znanstvenici, što bi donijelo određene pokazatelje u smislu usporedivosti hrvatske pravne znanosti. Nije na odmet istaknuti kako su neki autori već istaknuli moguća rješenja u smislu prikladnijega vrednovanja za društvene znanosti.⁴⁰

Dok je ovih znanstvenih uvjeta i okolnosti, nameće se otvoreno pitanje o važnom

38 Hicks, D. et. al., *The Leiden Manifesto for Research Metrics*, *Nature*, vol. 520, 7548/2015., str. 429-431.

39 S obzirom na ovaj zaključak koji se može shvatiti kao bitan pokazatelj, bilo bi korisno provesti dodatno istraživanje usmjereno k obuhvatnoj bibliometrijskoj analizi pravnih hrvatskih časopisa zastupljenih u *WoSCC* i *Scopus* bazi. Dodatno, s obzirom na obilježja *WoSCC* i *Scopus* baze, bilo bi korisno analizirati i druge radove u kontekstu potvrde ili mogućeg opovrgavanja ovog zaključka ili njegova modificiranja.

40 Tako se predlaže stvaranje pouzdane bibliografske baze koja bi imala mogućnost uključivanja cjelovitih tekstova različitih vrsta dokumenata (članaka iz časopisa, autorskih i uredničkih knjiga, zbornika radova sa skupova, doktorskih radova itd.) s nacionalnim citatnim indeksom što bi više odgovaralo hrvatskim prilikama i išlo u korist boljem razumijevanju znanstvenog komuniciranja u društvenim i humanističkim znanostima. Više, Jokić, M. i Lasić-Lazić, J., *op. cit.*, str. 199.

segmentu i posljedici takvoga pristupa - je li prihvatljivo favorizirati inozemnu vidljivost i zastupljenost nauštrb nacionalne relevantnosti? Ovo se čini osobito pogubnim kod disciplina kao što je pravo čija je temeljna svrha služiti rješenjima i poboljšanjima nacionalnoga korpusa pravnih izazova. Čini nam se legitimno željeti da hrvatska znanost služi i jednom i drugom, no odabrani put validacije to ne uzima u obzir jer ne daje prilagođena i obuhvatna rješenja. U tom smislu možemo prihvatiti da je inicijalna težnja bila osigurati (međunarodnu) vidljivost, no osiguranje produkcije izvrsnih, svrsishodnih i društveno korisnih znanstvenih radova jest i ostaje veliki izazov za autore redaka evaluacijskih alata.

LITERATURA

1. Colquhoun, David, How to Get Good Science, *Physiology News*, No. 69., 2007. <http://dcscience.net/colquhoun-goodscience-jp-version-2007.pdf>, 12. svibnja 2019.
2. Čuljak, Martina i Machala Poplašen, Lovela, Usporedba citatnih baza na uzorku hrvatskih znanstvenika javnozdravstvene institucije: Web of Science Core Collection, Scopus i Google Scholar, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, vol. 62 1/2019, str. 129-150
3. Garfield, Eugene, *The Agony and the Ecstasy - The History and Meaning of the Journal Impact Factor*, <http://garfield.library.upenn.edu/papers/jifchicago2005.pdf>, 9. ožujka 2019.
4. Garfield, Eugene, *The Concept of Citation Indexing*, <https://clarivate.com/webofsciencegroup/essays/concept-citation-indexing/> 05. prosinca 2019.
5. Glänzel, Wolfgang; Schoepflin, Urs, *Little Scientometrics, Big Scientometrics ... And Beyond?*, *Scientometrics*, vol. 30 2-3/1994, str. 375-384. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF02018107>, lipanj 1994., 01. svibnja 2019.
6. Godin, Benoît, On The Origins Of Bibliometrics. *Scientometrics*, vol. 68, 1/2006, str. 109-133.
7. Henry, John, *The Scientific Revolution and the Origins of Modern Science*, 3rd ed., New York, Palgrave Macmillan, 2008.
8. Hicks, Diana; Wouters, Paul; Waltman, Ludo; de Rijcke, Sarah; Rafols, Ismael, The Leiden Manifesto for Research Metrics, *Nature*, vol. 520, 7548/2015, str. 429-431.
9. Jokić, Maja i Lasić-Lazić, Jadranka, Vrednovanje znanstvenog rada u području društvenih znanosti na temelju časopisa kao medija znanstvenog komuniciranja, u Ivana Hebrang Grgić (ur): *Hrvatski znanstveni časopisi: iskustva, gledišta, mogućnosti*, Zagreb, Školska knjiga, 2015., str. 198-199.
10. Macan, Bojan i Petrak, Jelka, Bibliometrijski pokazatelji za procjenu kvalitete znanstvenih časopisa u Ivana Hebrang Grgić (ur): *Hrvatski znanstveni časopisi: iskustva, gledišta, mogućnosti*, Zagreb, Školska knjiga, 2015., str. 37-53.
11. Martinović, Igor, Kritika kvantitativnih metoda ocjene znanstvene djelatnosti (s posebnim osvrtom na kazneno pravo i prilike u Hrvatskoj) u: Jovan Čirić, Luka Breneselović (ur.), *Zbornik za percepciju naučnog rada i poznavanje rekvizita njegove ocjene*. Beograd, Institut za uporedno pravo, 2017., str. 71-85.
12. Mudge, Stephanie Lee i Vauchez, Antoine, Building Europe on a Weak Field: Law, Economics, and Scholarly Avatars in Transnational Politics, *American Journal of Sociology*, vol. 118, 2/2012, str. 449-492.
13. Narin, Francis, *Evaluative Bibliometrics: The Use of Publication and Citation Analysis in the Evaluation of Scientific Activity*, National Science Foundation, Computer Horizons, Washington, 1976., https://www.academia.edu/747312/Evaluative_bibliometrics_The_use_of_publication_and_citation_analysis_in_the_evaluation_of_scientific_activity, 15. svibnja 2019.

14. Piotrowski, Chris, *Citation-Based Findings are (Largely) a Function of Method of Analysis: A Comment on Black*, Psychological Reports, vol. 111, 3/2012, <https://journals.sagepub.com/doi/10.2466/09.13.17.PR0.111.6.711-716>, 1. December 2012, 15. lipnja 2019.
15. Shapiro, Fred. R, *Origins Of Bibliometrics, Citation Indexing, And Citation Analysis: The Neglected Legal Literature*. Journal of the American Society for Information Science, vol. 43, 5/1992, str. 337-339.
16. Švarc, Jadranka; Čengić, Drago; Poljanec-Borić, Saša; Lažnjak, Jasminka; Šikić Luka, *Kamo ide hrvatski znanstvenoistraživački sustav: prema racionalnoj reformi ili prema entropiji i urušavanju?* Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, radni materijal, Zagreb, 2018. Dostupno na: <https://www.pilar.hr/2018/02/kamo-ide-hrvatski-znanstvenoistrazivacki-sustav/> 15. lipnja 2019.
17. Torres-Salinas, Daniel; Robinson-Garcia Nicolas; Gorraiz, Juan, *Filling the Citation Gap: Measuring the Multidimensional Impact of the Academic Book at Institutional Level with PlumX*, Scientometrics, vol. 113, 3/2017, str. 1371-1384.
18. Zauder, Krešimir, *Razvoj scientometrije praćen kroz časopis Scientometrics od početka izlazenja 1978. do 2010 godine*, doktorski rad, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2014.
19. Zgrabljic Rotar, Dora; Jokić, Maja i Mateljan, Stjepan, *The Visibility Of Papers Written By Authors From European Post-Socialist Countries As An Indicator Of Integration In EU Legal System*, Croatian Yearbook of European Law and Policy, vol. 14, 1/ 2018., 135-160.

Akti

1. Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, *Narodne novine* 84/2005, 100/2006, 138/2006, 42/2007, 120/2007, 71/2010, 116/2010, 38/2011, 26/2013, 99/2013.
2. Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, *Narodne novine* 28/2017, 72/2019.
3. Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, *Narodne novine* 118/2009, 82/2012, 32/2013, 34/2016.
4. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, *Narodne novine*, 124/2014.
5. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju *Narodne novine*, 123/2003, 198/2003, 105/2004, 174/2004, 2/2007, 46/2007, 45/2009, 45/2009, 63/2011, 94/2013, 139/2013, 101/2014, 60/2015, 131/2017.

Barbara Herceg Pakšić*

Summary

**IN LAW AND ABOUT LAW: THE SITUATION AND
PERSPECTIVES IN THE FIELD OF LAW IN THE LIGHT
OF NEW VALIDATION NORMATIVE CONDITIONS IN THE
REPUBLIC OF CROATIA**

By significantly changing the evaluation criteria set out in the Rules on Conditions for Election in Scientific Titles in 2017, law field scientists began to observe the publication of their papers in a way that has not yet been introduced - through scoring, new categorization and indexing in *Scopus* and *WoSCC* bases. At the same time, this required the adaptation of scientific journals to the same proclaimed conditions. This is why the characteristics of Croatian legal-scientific reality, in terms of paper publication, have become conditioned by the efforts to undergo standardization and metrics. At the same time this happens without respecting the inherent fundamental characteristic of law as a discipline. One of the basic ones is primarily national orientation. The paper provides a normative analysis of the previous and positive conditions related to the evaluation of the published scientific papers in the field of law, as well as the results of the research obtained by examining law scientists at the four law faculties in the Republic of Croatia. Research findings bring the features of the previous modality of publishing on behalf of legal scientists in Croatia in the light of the new conditions and indicate that the changes presented will affect future publication intention in the field of law.

Keywords: *law; science; scientific paper publication; categorization of scientific papers; advancement of law scientists.*

Zusammenfassung

**IM RECHT UND ÜBER DAS RECHT: DIE LAGE UND
PERSPEKTIVEN IM GEBIET DES RECHTS IM LICHT
NEUER NORMATIVER BEDINGUNGEN**

Nachdem die Bewertungskriterien in den Regeln für die Bedingungen zur Verleihung wissenschaftlicher Titel aus dem Jahr 2017 wesentlich geändert wurden, begannen die Wissenschaftler im Gebiet des Rechts ihre Veröffentlichungen aus einer

* Barbara Herceg Pakšić, Ph.D, Assistant Professor, Faculty of Law, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek; bherceg@pravos.hr.

anderen Perspektive zu beobachten, nämlich durch Punkte, neue Kategorisierung und Indexierung von Zeitschriften in *Scopus* und *WoSCC*. Gleichzeitig mussten sich auch wissenschaftliche Zeitschriften an diese Bedingungen anpassen. Dadurch wurde die Rechtswissenschaft hinsichtlich der Veröffentlichungen von Standardisierung und Metrik abhängig geworden, ohne dass man die Eigenschaften des Rechts als Disziplin, insbesondere ihren nationalen Charakter, in Betracht gezogen hat. Dieser Beitrag analysiert die vorherigen Bedingungen für die Bewertung von veröffentlichten Beiträgen im Gebiet des Rechts sowie auch die Ergebnisse der durch die Befragung von Rechtswissenschaftlern an vier juristischen Fakultäten in der Republik Kroatien durchgeführten Forschung. Indem man in diesem Beitrag die Merkmale früherer Bewertungskriterien mit den Merkmalen der neuen Bewertungskriterien vergleicht, weist man darauf hin, wie die dargestellten Änderungen die Zukunft der Veröffentlichungen im Gebiet des Rechts beeinflussen werden.

Schlüsselwörter: *Recht; Rechtswissenschaft; Veröffentlichung wissenschaftlicher Arbeiten; Kategorisierung von Arbeiten; Verleihung von wissenschaftlichen Titeln.*

Riassunto

NEL DIRITTO E RIGUARDO AL DIRITTO: LO STATO E LE PROSPETTIVE NELL'AMBITO DEL DIRITTO NELLA REPUBBLICA DI CROAZIA ALLA LUCE DELLE CONDIZIONI LEGALI DI CONFERMA

Il significativo cambiamento dei criteri valutativi introdotto dal Regolamento sui requisiti per l'attribuzione dei titoli scientifici del 2017 ha portato gli studiosi del diritto a considerare la pubblicazione dei propri scritti in maniera diversa – mediante punteggi, mediante una nuova categorizzazione ed indicizzazione nelle riviste inserite in banche dati come *Scopus* o *WoSCC*. Al contempo, ciò ha richiesto anche l'adattamento delle riviste scientifiche a tali nuovi requisiti. In tale modo le caratteristiche della realtà scientifico giuridica croata, quando si tratta delle pubblicazioni, è condizionata dai tentativi di standardizzarle, ma al tempo stesso anche condizionate dall'assenza del riconoscimento delle particolarità che riguardano il diritto come disciplina tra le quali in primo luogo quella dell'orientamento nazionale. Il contributo offre un'analisi normativa dei requisiti precedenti e positivi collegati alla valutazione dei lavori pubblicati nel settore del diritto, come pure i risultati delle ricerche ottenuti mediante l'intervista dei giuristi nelle quattro facoltà di diritto nella Repubblica di Croazia. I dati raccolti mediante la ricerca condotta illustrano le caratteristiche delle previe modalità di pubblicazione degli studiosi del diritto in Croazia alla luce dei nuovi requisiti e mostrano come tali cambiamenti influiranno sulle future pubblicazioni nel settore del diritto.

Parole chiave: *diritto; scienza giuridica; pubblicazione dei contributi scientifici; categorizzazione delle pubblicazioni; avanzamenti nei titoli scientifici.*